

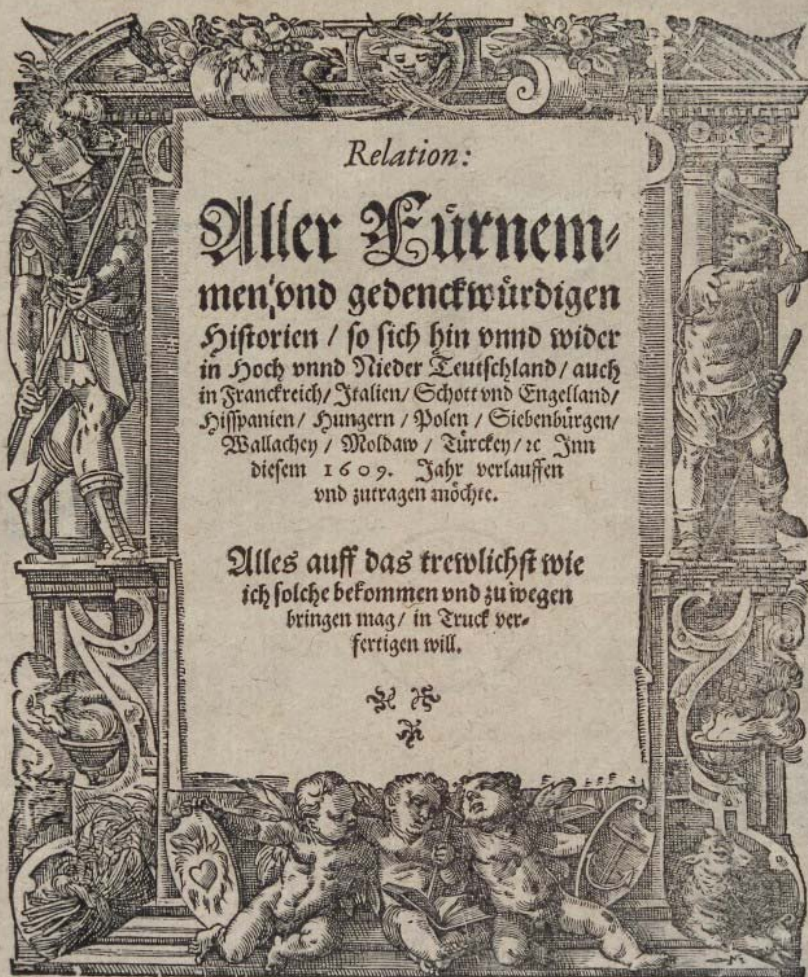
- > **noviny** - periodicky vydávané informace (komentované) o aktuálních děních, neknižní publicistika (noviny/časopisy); poč. novodobé publicistiky spadá do 15. stol. > psané tituly nepodléhaly cenzuře a kontrole (paralelně se udržely do 18. stol.!) - tzv. **jednolisty** (Bilderbogen), nebo tzv. **novinové letáky**
- > distinkcí noviny x časopis není periodicitu, ale obsah a typ aktualit, čtenářská obec
- > soustavná novinové produkce spadá do přelomu 16. a 17. stol. kdy jsou novinové letáky/jednolisty nahrazeny **kvartovými novinami**

- > k tomu přispěla především rozvinující se poštovní síť (v názvech nejstarších periodik adj. poštovní + titulní ilustrace postilionů); nárůst byl ale pomalý > státní instituce nespatořovaly v novém mediu žádný přínos (privilegia byla udělována pouze dočasně, navíc produkci ztěžovala důsledná cenzura)
- > skutečně masivní rozvoj spadá až do 19. stol. - zvláště pak s nástupem nových tiskových technologií (rotační tisk apod.) + možností kolportace (telegrafu a železnice)

> nejstarší noviny v moderním slova smyslu je pokládáno 12 čísel *Annus Christi 1597. Historische erzöhlung der fürnembsten Geschichten und handlungen, so in diesem 1597. Jahr vast in gantzem Europa denckwürdig abgelaufen* neboli **Rorschach Monatsschrift** (1597) - časopis sestavovaný Samuelem Dilbaumem; další byly tzv. **Straßburger Relation** (1609) - v nichž se otiskovaly zpravodajské články zabývající se děním v celé Evropě - sestaveno bylo celkem 52 čísel (nakladatel Johann Karol); některá další periodika z tohoto období vycházejí dodnes (Frankfurter Journal (1615), Magdeburgische Zeitung (1628), Leipziger Zeitung (1660 = 1. novinový deník v Evropě), Allgemeine Zeitung (1799)) apod.

- > u nás jsou pouze zmínky o Novinách pořádných celého měsíce září léta 1597, popř. Noviny pravdivé celého měsíce září 1597 (ale šlo spíše o novinový leták), nebo České noviny (1672-1700?);
- > v 17. stol. to byla převážně německá periodika, jazykově první zřejmě *Český postilion neboli Noviny české* (Karel Fr. Rosenmüller (1. pol. 18. stol. - získal privilegia Jan Arnolta, který vydával *Ordinari ... Post Zeitungen* (2. pol. 17. stol.); nejstarší v zahraničí *Deník vídeňský* (1761)) = noviny však zkrachovaly pro nezájem čtenářstva (prodalo se ze 100 ks jen několik málo kusů!); kolem 1789 zakládá Kramerius Krameriovy c.k. pražské poštovské noviny (několikrát mění názvy, vydává do 20. let 19. stol.)

- > **časopisy** - periodicky vydávaná neknižní publicistika, na rozdíl od novin absentuje denní zpravodajství a zvýrazňuje se ilustrační složka; na rozdíl od kolportace novin (spojená s poštou), zde jde především o individuální (korespondenční) ráz; největší rozšíření - 19. stol.
- > 1. časopisy - 17. stol. - především vědecká / osvětová / poznávací oblast (popř. praktické témata = móda) > nejstarší vědecké časopisy **Journal des savants** (Paríž, 1665), **Philosophical transaction** (Londýn 1665)...
  - 1. módní časopis **Mercure gallant** (1672), The Spectator (1711) = časopis zaměřený na osvětu a kritiku společenských poměrů, morálky...;
  - v 18. stol. přibývají periodika zabývající se literaturou (např. Dobrovského Böhmische (und Märische) Literatur (1779))

- > nejstarší český časopis - Učitel lidu (1786), Hlasatel český (1806) ad.; literatuře se věnovala Česká včela (1834), Květy české (1834, Tyl)

LE JOURNAL DES SCAVANS

Du Lundy V. Janvier M. DC. LXV.

Par le Sieur DE HEDOVILLE.

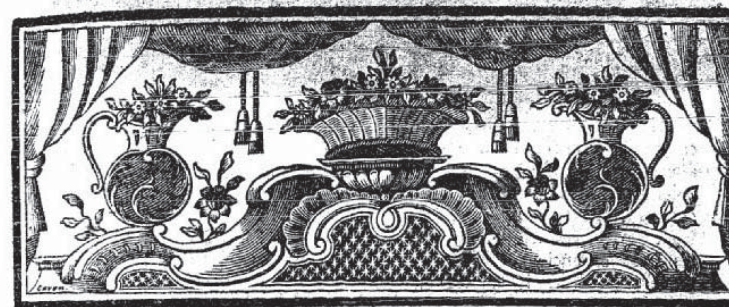

A PARIS.

Chez IRAN CVSSON, rue S. Jacques, à l'Image de S. Jean Baptiste.

M. DC. LXV.

AVEC PRIVILEGE DU ROY.

TABLE GÉNÉRALE DES MATIÈRES

CONTENUES DANS LES JOURNAUX DES SAVANS,
de l'édition de Paris, depuis l'année 1665. qu'ils ont commencé,
jusqu'en 1750. inclusivement, avec les noms des Auteurs, les
Titres de leurs Ouvrages, & l'extrait des Jugemens qu'on en a
portés.

W A C

W A C

WACHTER (Jean-George), de la Société Royale des Sciences de Berlin : *Glossarium Germanicum, continens origines & antiquitates*

Lingua Germanica hodierna, & omnium penè Vocabulorum vigentium & defitorum.... Aut. Jo. Georg. WACHTERO, Reg. Societ. Scient. Berolin. Conforte, in-8°. Ce n'est que l'échantillon d'un grand Recueil fait par l'Auteur, pour fournir les matériaux d'un ample Dictionnaire Etymologique.
Tome X.

que Allemand qu'il se proposoit de donner au Public : dans la Préface de cet Essai, qui est assez étendue, il expose les vues & les principes, & traite sa matière avec assez d'ordre & de netteté ; précis de cette Préface. Observations sur l'origine des mots : combien la raison & l'usage influent dans la composition d'une Langue : du rapport entre le Persan moderne & l'Allemand : recherches sur l'origine des Langues de l'Europe, & principalement de la Gothique & de l'ancien Franc ou Allemand : remarques sur les particules de la

A

8

WAL

rement en Latin : l'Auteur en parlant des Auteurs modernes qui ont écrit purement en Latin ne compte qu'un très-petit nombre de François : il accule aussi les François de n'estimer que les Ouvrages des Auteurs de leur Nation : réponse du Journaliste à ce reproche : il y a dans cet Ouvrage beaucoup d'érudition, un précis assez exact de ce qu'on peut trouver sur ces matieres dans d'autres Livres, plus d'ordre qu'on n'en trouve ordinairement dans les Ouvrages des Grammairiens, 1716. 489. & suiv. Voyez LATIN.

M. WALCHIUS a fait réimprimer un Ouvrage de J. Faccioli sur la Langue Latine, avec une Préface dans laquelle il fait l'énumération des Auteurs divisés selon les âges différens de cette Langue, 1717. 205.

WALCHIUS (Jean-Jacques), Docteur en Théologie & Professeur en Histoire Ecclésiastique dans l'Université d'Iene :

Jo. Jac. WALCHII Theol. Doct. & Prof. Publ. *Historia Ecclesiastica novi Testamenti variis observationibus illustrata*, in-4°. Ce sont les Monumens de l'Histoire du Nouveau Testament & des trois premiers siècles de l'Eglise, qu'il entreprend d'éclaircir par des Dissertations critiques : il embrasse dans son plan l'espace de tems qui s'est écoulé jusqu'au Regne de Constantin. 1745. 440.

WALCHIUS (Christian - Guillaume - François) :

Christ. Guilb. Fr. WALCHII *Antiquitates Pallii Philosophici veterum Christianorum*, in-8°. Il rassemble tout ce qu'il a trouvé de plus curieux & de plus intéressant dans les Auteurs des premiers siècles de l'Eglise touchant le Manseau de Philosophie, & son usage chez les Philosophes, & sur-tout chez les Chrétiens de

WAL

ces tems anciens, 1747. 746.

WALDSCHMIDT (Jean-Jacques), Docteur en Médecine & premier Professeur dans l'Académie de Marbourg :

Job. Jacobi WALDSCHMIDT Med. Doct. Archiatri Hass. & in Academia Marburg. Med. Prof. Prim. Phys. Ord. *Opera Medico-Practica..... omnia ad mentem Cartesii. Editio nova, prioribus auctior & emendatior*, in-12.

Ces Œuvres sont, 1°. des Institutions de Médecine comprises en cinq Livres : 2°. une Pratique de Médecine enseignée par divers exemples : 3°. des Remarques particulières concernant la pratique de la Médecine : 4°. des Notes sur la Chirurgie-Pratique de Barbutte : 5°. des Notes sur les cas de Timée de Guldenklée : 6°. des disputes sur divers sujets de Médecine : 7°. dix Lettres sur divers points de Médecine & de Philosophie : on donne l'extrait de divers articles de ces Œuvres, 1708. 116. — 106. & s.

J. J. WALCHII M. D. *Disputationes Medicae varii argumenti*, in-8°. C'est un Recueil de Discours sur divers sujets de Médecine : il y a trente-deux Discours compris sous les titres suivans : le Médecin Cartésien, le Chirurgien Cartésien, l'Astrologue Médecin, des Maladies des Gens de Cour, du Saignement de Nez, du Chyle & du Sang, des Angélures, de la Chylification, de la Sanguification, de la nature des Antidotes, de la Thériaque, de l'usage du Lait pour les Goutteux, de la Peste, de la Manie, de l'Épilepsie, du Crachement de Sang, de l'Opium, de la conduite que doivent tenir les Gens de Lettres pour conserver leur santé, des Maladies des Intestins, de l'Yveresse, de la Phrénésie, de la Dysenterie maligne, de la Colique, de l'Hydropisie, de la Pierre des Reins, de l'u-

MERCURE

GALANT

NOVEMBRE 1678.

G. 1563. A PARIS.

29. AV PALAIS.

(Pennif. Hamaniff/be behatira.)

Die Augustana.

Najbo šero národ je horel vlastným vetý, te-
rež byl pšobit (*), a tiež bud je pšvejenau slau
teščen aneb došvejen, bužie obratněs a pšuo-
sť nauoslan gine daleko pšeběti, a sobě u (auwe-
sť) u i potemti věse mēne věneš nejvrděně slau
debyli. Než slauž hēbēn tēž magi tal rozmanitau
vrděnosť i vrděnosť do sebe cení, gake rozmaniti byl
potemně gēchd a žmērděnosť, su šterim je boli v-
nosť. Tak vrděti šteretě, vrděnosť šteretě
šterim tēž, šnad nabud je mu ge v dēbērděnosť
gēhe namit, neboli šnad aby mīlau gēhe vlad v-
nosť? Tak šterim mīlenc Dallin bīzau a
šterim napšlau šilštyně, vyprauce a obnāš
na vrdě brāni mēša, aby nočis gēhe pauit neb-
la na pšeběti, rozjēd sva i jadwauce šlup nepš-
tel tēliš ošl, aby vladš jadwau šivē – a eš-
mān bež gēšē rādnici, aby se na pretivjēš p-
mīti. Tak šterim Rauber pšemēcny šiti nemēš
slauho Španiela, arci po mēšm a dāuēm teprva
namānāš, do vstle pro šistatšau šteromjēš i pro
obvrděny rudy dery šistatē, a rive nepšlānēnu
šterim vnosť i šbradau ob tēla, aby sobě na nēm
šluc vnosť.

Med ar si vsak veselji, kdo hce, činu pediti a
včas prišpehigati, da ostanugi toliko to, gimžo
da vedeti lasta klasti a narodu, a jamrem be-
pečnosti a blago geših gest. V behavir talovôd
činu suadbe se mara naše Sldvie vsake.

Wladimir I. *) wełłis knje rusko, urođeni
haućenac na gijne strane (wendi knje, rođeni
je wraće) waleńen knje, toz ułkoel gerdum,
je gcho nepřimomusli puwojize Petenčknje, nepř-
welsko do rusko knje wrothi, a je wřibljigje
je braunau rufau, guz pab Trubećem *) je oem-
u. Wřicu mławenau knjezi nęcio to oemien libo
do řludu, řim męne, penewar řid gcho bogem
dalekau celau uřly, a tuowom weřkam namah-
nim wełmi řesławis bęł. Nje na řwet; řewau kn-
je pořel pęde, a musli řipřieti u auřew.

[illegible]

Wschpiew Wladimije poselstwo zarmanit se;
nebo nitdy gjesie newodla w ruznady swogich silata
pobrozeneho tat, aby bo bol mehl nym wywot
jednuchim welstwu a dulestnem, najisto se melo
rozjednauti mezi tji a banan, mezi swoboda a
pobrozenostj naroda russke — takli co mezi žwe-
ta smrti. Dypen gja o swag družebnj siji bo-
hatschj, a pobrazjen w přemyslownaj dšutim,
ani newedel coby potal. Na tenec po muelim na
myst přemstaj swelane staršich megsta swiohe, wa-
lel gim dat štedem takora přewolati, dšablj o
megstie nebol behatje takowj, kterchb s přewolam
Peceništom swed ruzka. W tem se nasypne tmit
femad. On wesslue Wladimirew, je mja garib

*) Eelidit ed v. 980, al' ve v. 1018. Me rullige velta.
Eelididit sen m'it Eelidit so man'it.

**) Zrubiť iba úpokoď na (severa) hranč vo Gruziji
moj.

*) Pressione, misurata a Pultaw (17m sotto al mare) per la
profondità di 5000 metri.

**) Vrhovi vseh se i. majami dluhi, tisti amali i. eja.
 bau nisti flomastih i. naruhi nohke piau.
 I. rohi bap.

[illegible][illegible]

Čiškem a mendenim Jana h. Pospisila.

- > technologie průmyslového tisku: základem je tiskový válec po jehož obvodu je upnuta tisková forma; zpočátku se na válce upínala klasická plochá sazba, později se využívalo *stereotypie* (Wiliam Ged, 1725) + vyřešilo se „barvení“ válce bez zásahu lidské ruky (1790 - William Nicholson + Němec Fridrich G. König, (1800) - 1811 uvedl do provozu rychlolist + 1798 = patent na výrobu strojního (nekonečného) papíru ; výsledkem je patent 1835 Rowanda Hilla (1846 - technicky zprovozněno) na rotační tisk - paralelně další odlišná technická řešení; později doplněny strojním falcováním, šitím apod.
- > 1. rotačky cca 8000 otisků/hod., v 2. pol. 19. stol. až 20000 otisků; 1. v Čechách 1872

> technologie moderního rychlotisku - nahrazení tisku z výšky tj. ploché tlakové desky na plochou tiskovou formu > kontaktem otočného tlakového válce s plochou sazbou = 10x zvýšení produkce - 1. stroj Friedrich G. König + Andreas Bauer 1811/12

INSTITUT DE FRANCE
DICTIONNAIRE
DE
L'ACADÉMIE FRANÇAISE

SIXIÈME ÉDITION
Publiée en 1835.

TOME PREMIER.

Paris.

IMPRIMERIE ET LIBRAIRIE DE FIRMIN DIDOT FRÈRES

Imprimeurs de l'Institut de France.

1835.